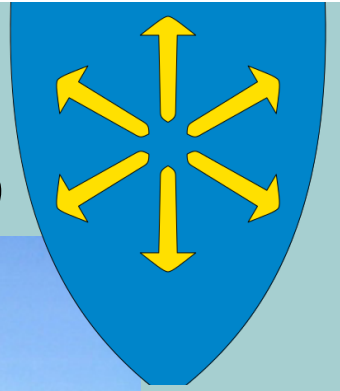

Elgrapport for Bindal kommune

2005-2019

Tema

- Informasjon fra kommunen
- Bestandsstørrelse
- Avskyting
- Jakttrykk
- Kjønnssammensetning
- Slaktevekter
- Produktivitet
- Fallvilt
- Datagrunnlaget
- Hjorteviltregisteret
- Viktige datoer

*Data fra Hjorteviltregisteret.
Bearbeidet og tilrettelagt av Naturdata as*

Informasjon fra kommunen

Bindal kommune har et totalareal på 1264 km² inkl. ferskvatn. Av dette er ca. 453 km² godkjent som tellende elgareal. Det foregår et omfattende samarbeid over kommunegrensene i området. Bindals elgarealer i Vassbygda inngår i et felles forvaltningsområde og forvaltes av Brønnøy kommune, i tillegg til elgjakta på hele Austra, som er delt mellom Bindal, Nærøy og Leka kommuner. Arealene Bindal har forvaltningsansvaret for, er delt i fem (5) storviltområder med godkjente bestandsplaner for 3 år av gangen.

Kommunens overordnede mål for hjorteviltforvaltningen.

- Hjorteviltet i kommunen, som i dag omfatter elg, hjort og rådyr skal forvaltes slik at bestandenes – og leveområdenes produktivitet og mangfold opprettholdes på lang sikt.
- Det skal i forvaltningen tas hensyn til andre nærings og samfunnsinteresser slik at ikke uakseptable skader, ulemper eller fare oppstår. Innenfor denne ramme skal hjorteviltet forvaltes slik at tilgjengelige beiteresurser utnyttes, med sunne dyr og et størst mulig jaktutbytte som mål.
- Storviltet som grunnlag for næringsvirksomhet skal tillegges stor vekt.
- Forvaltningen skal bygge på og tilpasses tilrådinger fra offisiell viltforskning.

Minsteareal.

Minstearealet for elg i Bindal er på 1600 da/dyr fastsatt i 2008. Dette innebærer at kommunen kan godkjenne betandsplaner eller gi tildeling til enkeltvald innenfor intervallet 800–2 400 da/dyr.

Hjort som art

Det ble i 2019 tildelt 15 dyr fordelt på 5 bestandsplanområder. Det ble skutt 4 hjorter i 2019 på 2 av de 5 bestandsplanområdene.

Kommunal Viltforvaltning.

Bindal har opprettholdt ordningen med en egen viltnemnd. Fra og med høsten 2019 og i inneværende periode ble det valgt ny viltnemnd, og ny leder ble Eli Horsberg. Administrativt har rådmannen det overordnede ansvaret for viltforvaltningen, mens skogbruksrådgiver Karl-Erik Solum er fagansvarlig på vilt.

Eventuelle henvendelser til:

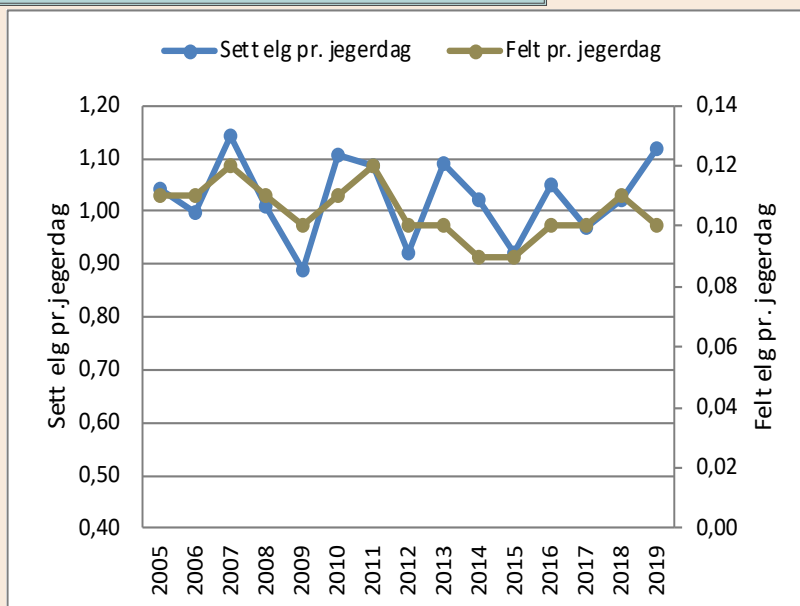
Bindal kommune, Oldervikveien 5 - 7980 Terråk. Tlf. 750 32 500

Karl-Erik Solum,
mob: 900 84 230 / 970 33 447
e-post: karl.erik.solum@bindal.kommune.no

Eli Horsberg, leder av viltnemnda
Mobil nr: 958 36845
Epost: elhorsb@online.no

Ved påkjørsel av elg, hjort og rådyr eller annen observasjon på vilt/dyr som er skadet – ring Bindal kommunes viltvakttelefon: 902 74021 eller 02800.

Bestandsstørrelse

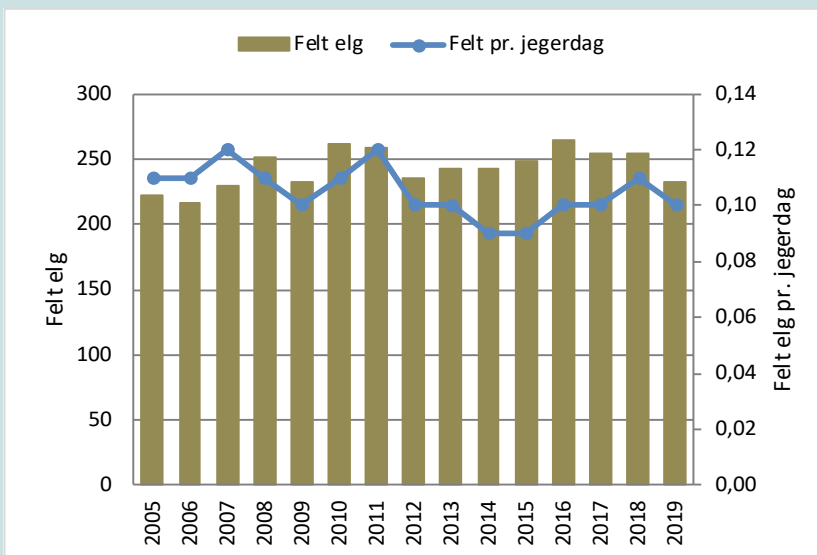
Sett elg pr. jegerdag og felt elg pr. jegerdag viser utviklingen i bestandsstørrelsen.

Sett elg pr. jegerdag brukes som et mål på bestandstettheten, og viser om bestanden øker eller minker. Et høyere antall observasjoner pr. jegerdag antyder en høyere bestandstetthet, mens et lavere antall observasjoner antyder en lavere bestandstetthet. Indeksen viser utviklingen i bestandsstørrelse over tid, men sier ikke noe om det faktiske antallet elg i bestanden. I 2018 ble instruks for registrering av sett elg endret, og dobbeltobservasjoner skal ikke kanselleres. Antallet observerte elg kan derfor forventes å øke fra og med 2018, noe som gjør at gamle og nye indeksverdier ikke vil være direkte sammenlignbare. Felt elg pr. jegerdag er et alternativt mål på bestandsutviklingen, som ikke påvirkes av instruksendringen. Det anbefales å bruke denne indeksen som et mål på bestandsstørrelsen i en overgangsperiode. Vi bruker derfor felt elg pr. jegerdag for å vise utviklingen i bestandsstørrelse.

Avskyting

Felt elg pr. jegerdag og antall felte elg sier noe om endringer i bestandsstørrelsen.

Jaktuttaket gir ofte et forsinket bilde av bestandstettheten fordi det er jakta som driver bestandsendringene. Det betyr at jaktuttaket ofte vil forbli høyt i ett til to år etter at bestanden har begynt å synke og tilsvarende forbli lavt i ett til to år etter at bestanden har begynt å øke. Målsettinger om utflating eller reduksjon av bestanden krever spesiell oppmerksomhet. Data fra sett elg-skjema vil være et nyttig verktøy for forvaltningen.

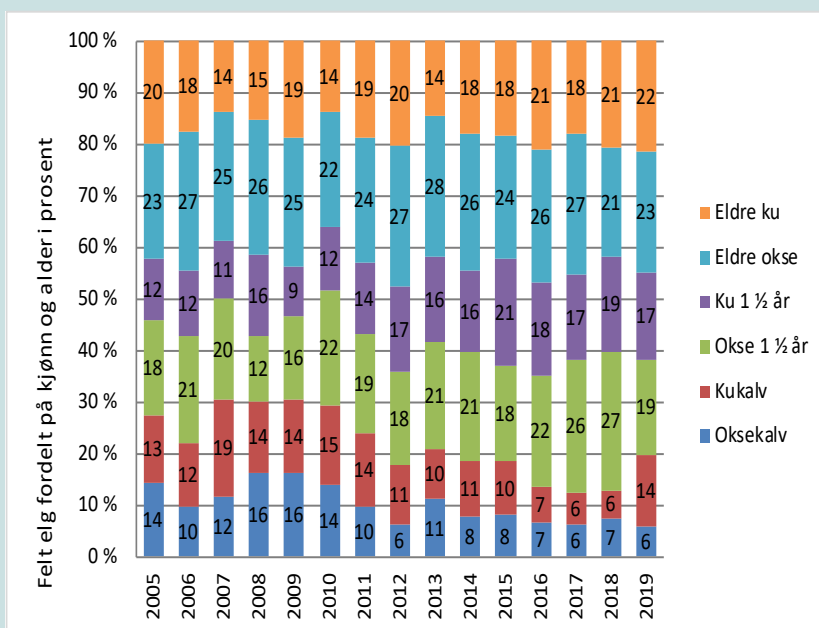

Felte elg fordelt på kjønn og alder 2005-2019.

Dyrene som felles bestemmer sammensetningen av den gjenværende bestanden. Dette vil igjen være grunnlaget for den fremtidige bestanden. Det felles omtrent 55 % kalv og ungdyr i Bindal kommune.

Tildelte og felte dyr.

Dersom fellingsprosenten øker når kvoten øker kan det tyde på at bestanden fortsatt vokser. Antall felte elg har gått noe ned siden 2016. I 2019 ble det felt 232 elg og fellingsprosenten endte på 73.

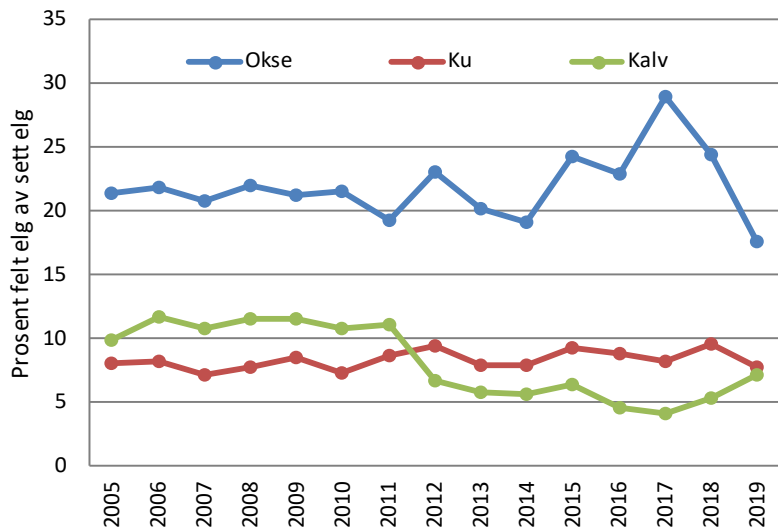

Tabell over felte og tildelte dyr og fellingsprosent.

År	Tildelt	Felt	Fellings%
2005	263	222	84
2006	271	217	80
2007	251	230	92
2008	283	251	89
2009	288	233	81
2010	292	261	89
2011	299	258	86
2012	306	235	77
2013	307	243	79
2014	306	242	79
2015	308	249	81
2016	308	264	86
2017	308	254	82
2018	317	254	80
2019	317	232	73

Jakttrykk

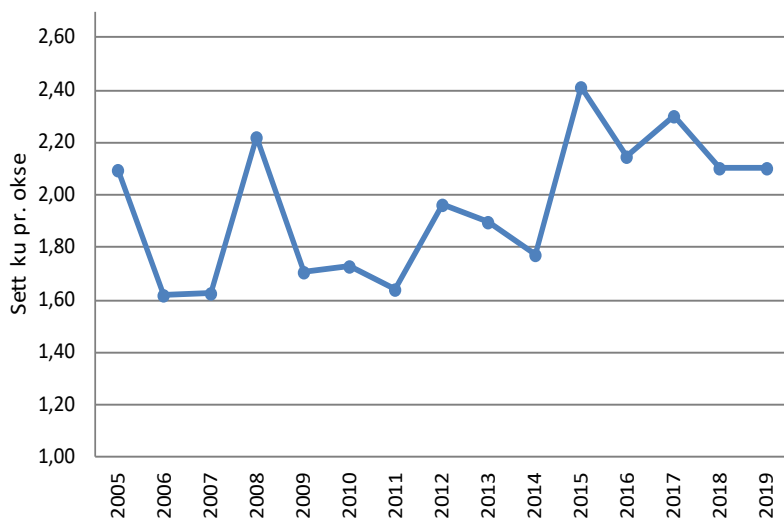

Felt elg av sett elg viser hvor hardt jakttrykket er og har vært på de ulike kategorier dyr.

Er det liten prosent felte av sette dyr viser det at jegerne ofte lar disse dyrene passere for hvert individ de feller. Motsatt viser en høy prosent felte av sette dyr at flere av disse dyrene felles.

Tall fra og med 2018 kan være påvirket av ny registreringsmetode av sett elg.

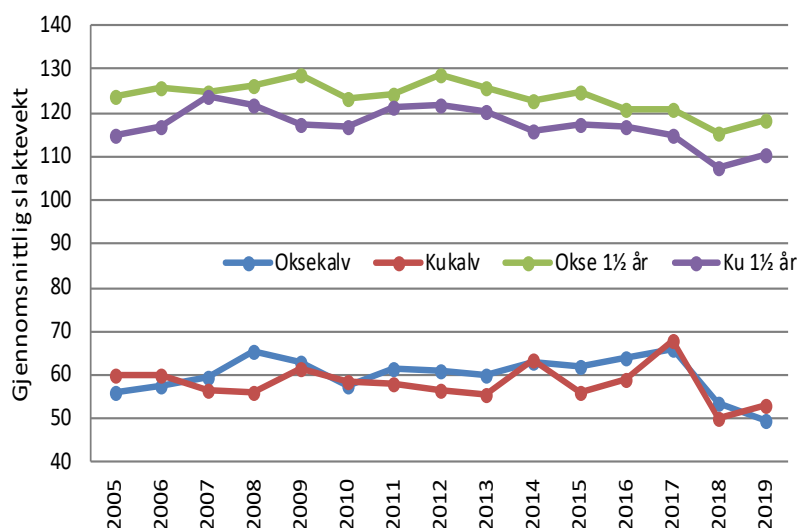
Kjønns sammensetning

Sett ku pr. okse viser kjønns sammensetningen for dyr som er ett år og eldre.

Kjønns sammensetningen er viktig for bestandens produktivitet. Lav oksealder og okseandel i en bestand kan gi utsatt brunsttidspunkt på høsten og føre til utsatt kalvingstidspunkt, noe som kan gi reduserte kalvevekter. Få eldre okser kan i verste fall ikke klare å bedekke alle kjønnsmodne kyr. Sett ku pr. okse bør sammenlignes med indeksen prosent okse felt av sett okse. Bedres sett ku pr. okse samtidig som felt av sett okse går ned, tyder det på at jegerne faktisk sparer på oksene. Er ikke dette tilfellet, kan det være at bestanden er i vekst. En tommelfingerregel er at et ku/okseforhold på 1,5-2 er et sunt kjønnsforhold.

Slaktevekter

Utviklingen i slaktevekter viser endringer i bestandskondisjonen.

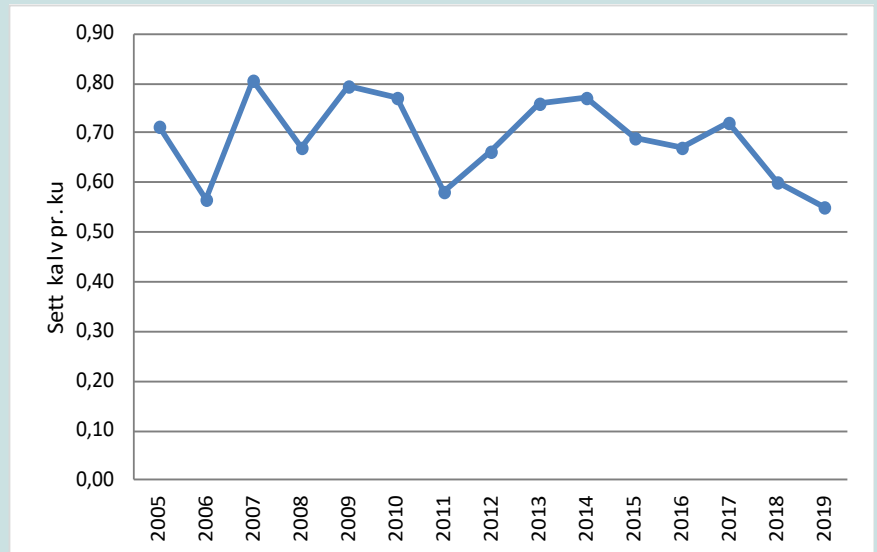
I en elgbestand er det tre viktige faktorer som kan påvirke bestandskondisjonen over tid; klima, bestandstetthet og jakt. Vektutvikling benyttes som et mål på kondisjon og er en god indeks på overlevelsessannsynlighet og produktivitet. Vektvariasjonene hos kalv og halvannetåringer gir et godt bilde på de øyeblikkelige endringene i bestandskondisjonen. Vektutviklingen hos eldre dyr er ikke presentert fordi utviklingen her påvirkes av hvilke årsklasser som er representert i slaktevektmaterialet det enkelte år. Varierende praksis for veietidspunkt og målemetode kan påvirke verdiene for slaktevektene. For et best mulig sammenligningsgrunnlag er det viktig at samme praksis blir utført likt fra år til år ved veiing.

Produktivitet

Sett elg-materialet gir tre rekrutteringsindekser; sett kalv pr. ku, sett kalv pr. kalvku (tvillingraten) og andel kyr med kalv. Disse indeksene er et mål på kalveproduksjonen i en bestand.

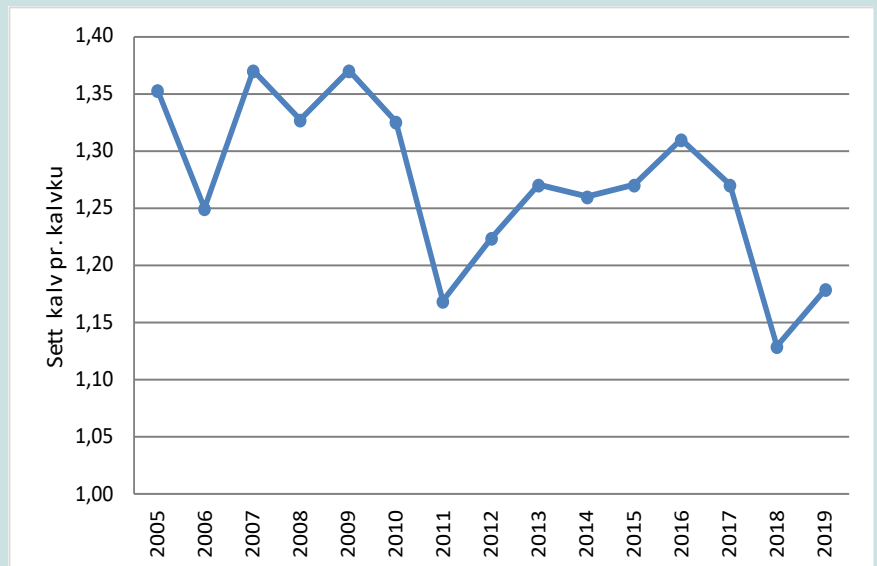
Sett kalv pr. ku viser produktiviteten i elgbestanden.

Høy sett kalv pr. ku rate viser en bestand i god kondisjon. Sett kalv pr. ku er sårbart i forhold til endringer i avskytingsmønsteret (når uttaket skjer) og hvilke dyr man velger å skyte. En høy kalveavskyting i forhold til kuavskyting kan medføre at antallet kalv pr. ku som observeres i løpet av jakta reduseres, uten at dette avspeiler en reduksjon i kalveproduksjonen pr. ku.

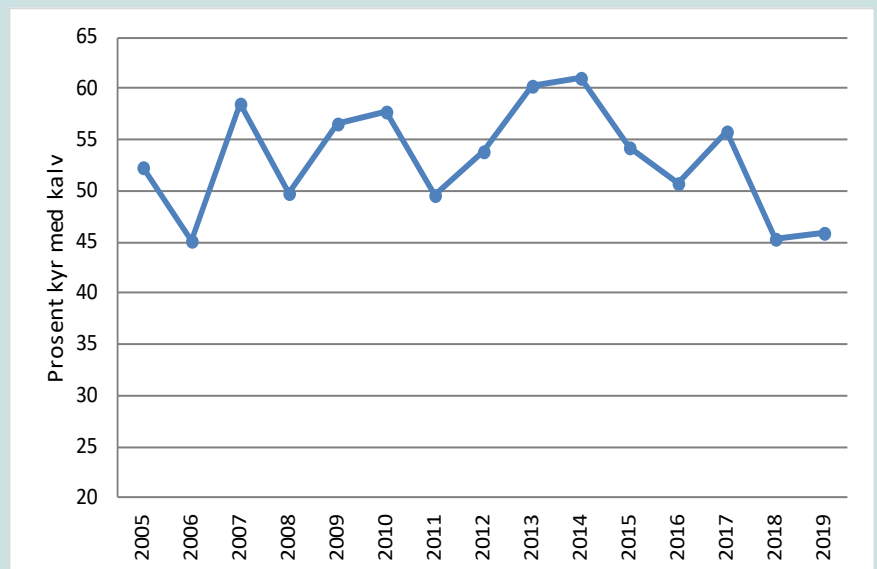
Sett kalv pr. kalvku viser hyppigheten av tvillingfødsler i elgbestanden (tvillingraten).

Sett kalv pr. kalvku beregnes som sett antall kalver fra kalveførende kyr delt på antall kalveførende kyr. Indeksen er alltid 1 eller større, fordi alle kalveførende kyr har minst en kalv. En tvillingrate på 1,25 betyr at hver fjerde ku har tvillingkalv. Sett kalv pr. kalvku gir også en indikasjon på utviklingen i alderssammensetningen av kyr i bestanden. Dersom en stor andel av observerte kyr har tvillingkalv, tyder det på at en stor andel av kyrne ligger i aldersklassen fire år og eldre.

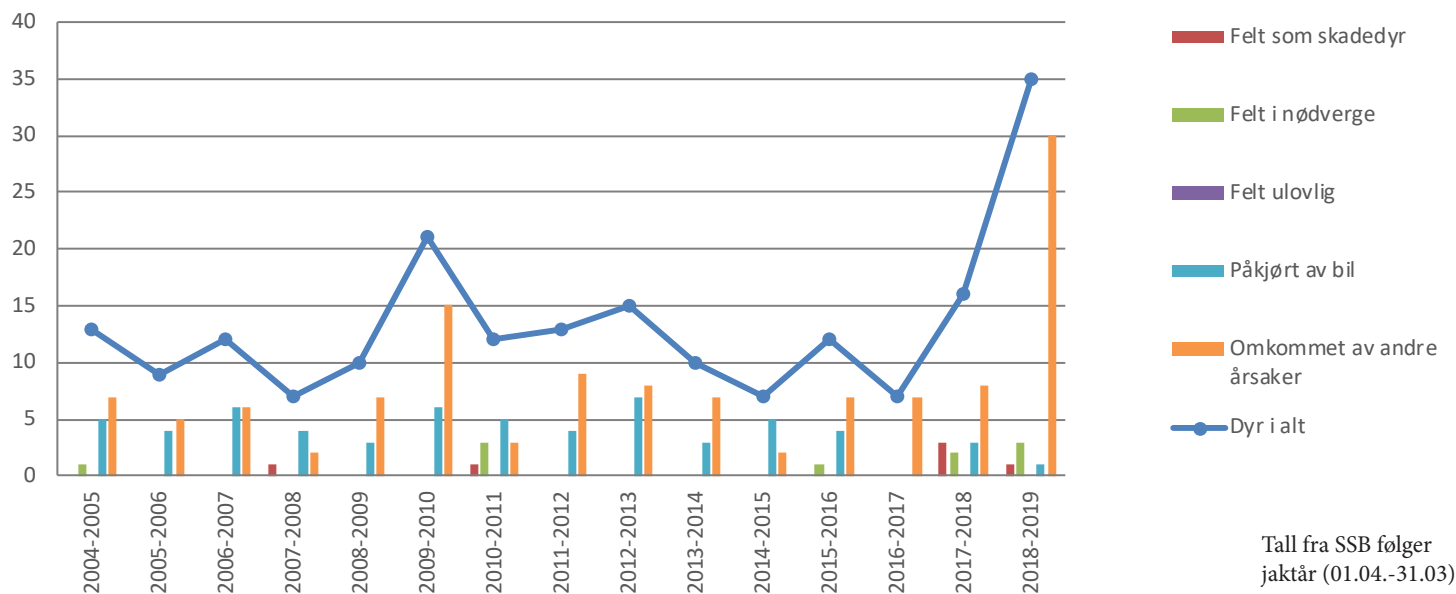
Prosent ku med kalv av alle kyr viser hvor stor prosent av kyrne som er observert med kalv.

Denne indeksen viser hvor stor prosent av alle sette kyr som har en eller flere kalver. I Nærøy kommune er jevnt over halvparten av kyrne observert med kalv, men med variasjon mellom år. I 2019 ble 46 % av kyrne observert med kalv.

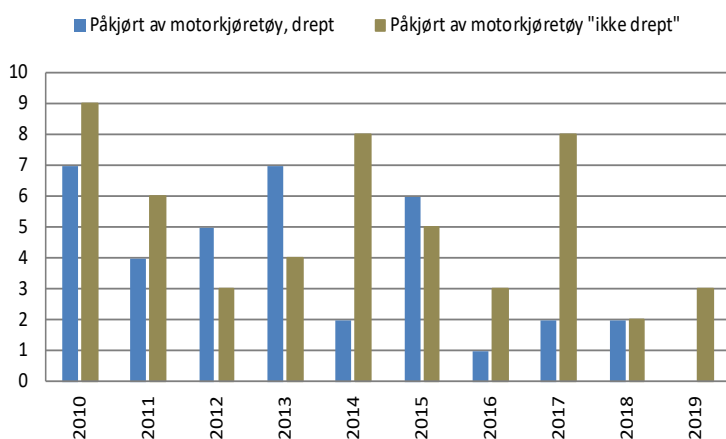

Fallvilt er betegnelsen på skadde eller drepte dyr som følge av andre årsaker enn ordinær jakt.

Fallvilt av elg fordelt på årsak

Antall elgpåkørsler fra motorkjøretøy

Hjorteviltregisteret har lagt til rette for kartfestet registrering av fallvilt. Kommunen er ansvarlig for å legge inn data, men ettersøkspersonell kan gis tilgang til å registrere hendelser fortløpende. Det er også mulig å registrere fallvilt via Fallviltappen. Kommunene skal rapportere dyr som er bekreftet døde videre til SSB ved jaktårets slutt (31. mars).

Nøyaktig kartfestet registrering av fallvilt bidrar til økt kunnskap som kan brukes til å avgjøre hvor forebyggende tiltak bør settes inn på vei og jernbane. Videre gir nøyaktig registrering av tidspunkt kunnskap om når ulykkesrisikoen er størst.

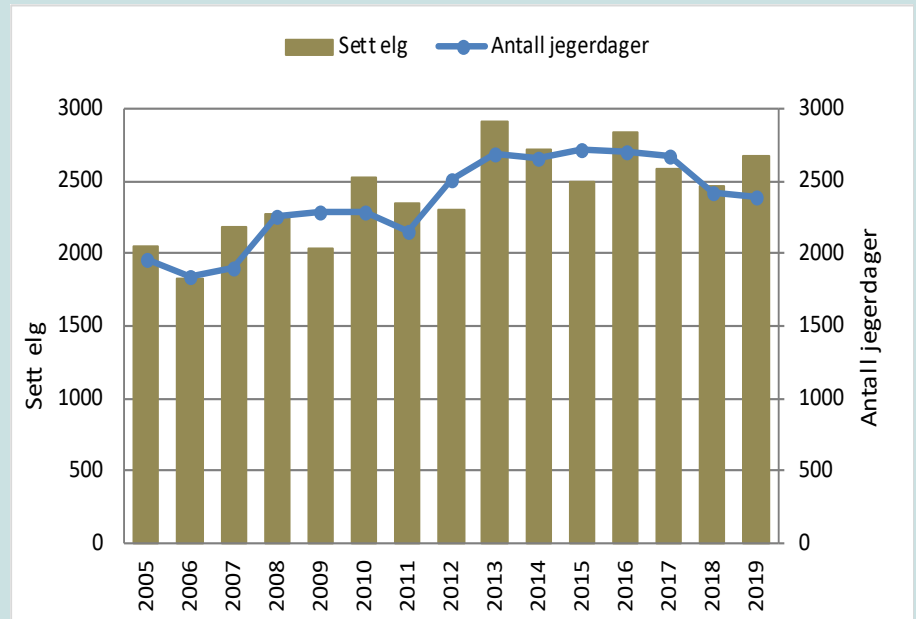
I Hjorteviltregisteret er det også mulighet til å registrere hendelser hvor dyret friskmeldes eller ikke blir funnet. Slike registreringer er interessante med tanke på hvor påkørsler skjer og tiltak som kan gjøres. Disse hendelsene kommer ikke med i den offisielle statistikken som publiseres av SSB. Hjorteviltregisteret har innsynsløsning som viser fallvilthendelser i kart. Her kan man velge ulike kombinasjoner av data, blant annet kan man gjøre utvalg fra en eller flere kommuner, arter, årsaker og utfall. Det er også mulig å få ut ulike rapporter basert på utvalgsriteriene. Se mer på www.hjorteviltregisteret.no under fanen fallvilt.

Datagrunnlaget

Datagrunnlaget viser oppslutningen om innsamlingen av sett elg -data fra de enkelte jaktfelt og antall jegerdager hvert år.

Store variasjoner i registrering fra år til år kan medføre usikkerhet i verdiene fra sett elg-materialet. En god oppslutning og kvalitetssikring av data gir et sikrere beslutningsgrunnlag. Alle indekser basert på sett elg bør regnes ut for et tilstrekkelig stort materiale for å begrense betydningen av tilfeldigheter (>1000 jegerdager/ 500 observasjoner). Grafer og tabeller i denne rapporten er basert på tallmateriale fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

Noen begrensninger i tolkningen av sett elg er: Data tolket på mindre områder er mer sårbare for tilfeldigheter og gir mindre presisjon i tolkningen (for eksempel jaktfelt versus fylke). Endringer i jaktform, endret jakttid, omorganisering av jaktfelt og vald og varierende jaktpraksis vil påvirke datagrunnlaget. Andre faktorer som kan gi utslag på dataene er værforhold som tidlig snøfall og eventuelt tidlig utløsning av trekk. Effekt av ut- og innvandring, samt dødelighet utenom jakt, for eksempel påkjørsler, må også tas med i tolkningen av data. Ved bruk av datagrunnlaget i forvaltningen er det viktig at de som tolker materialet har god lokalkunnskap og kjenner historikken. Man bør også gjøre seg kjent med svake og sterke sider i datagrunnlaget og måten data samles inn på, slik at man kan ta høyde for dette under tolkningen.

Hjorteviltregisteret

Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) er en nasjonal database som ivaretar data fra jakt på hjortevilt og opplysninger om fallvilt av utvalgte arter. Hjorteviltregisteret er et forvaltningsverktøy for kommuner og rettighetshavere. Etter forskrift om forvaltning av hjortevilt av 08.01.2016 skal kommunene bruke Hjorteviltregisteret til lagring og rapportering av data. Informasjonen i Hjorteviltregisteret er tilgjengelig for alle.

Jegernes registrering og rapportering av sett elg-skjema er viktig for å beskrive tilstanden og utviklingen i en elgbestand og konsekvensene av ulike avskytingsstrategier.

Gode data gir grunnlag for en best mulig tilrådning og

beslutning om årets fellingskvote. Etter endt jakt kan også effekten av forvaltningsrutiner evalueres. Det er derfor viktig at alle aktører som årlig deltar i innhenting av sett elg data gjør dette på en kvalitetsmessig god måte. Beslutningene som tas skal være i tråd med kommunale målsettinger samtidig som de tar hensyn til regionale og nasjonale målsettinger i elgforvaltningen. Ut over det som er presentert i denne rapporten bør følgende forhold tas med i vurderingene og beslutningene: Tilgjengelig beite sommer og vinter, særlig viktige vinterbeiteområder, trekkveier for elg og prognoser for bestandsstørrelse dersom dette er utarbeidet for gjeldende område. I tillegg kan andre relevante data være tilgjengelig.

Hjorteviltregisteret

MILJØ-DIREKTORATET

Forside Helse Statistikk

Jaktåret 2019/2020

Hjorteviltregisteret

Nasjonal database fra jakt på elg, hjort, rådyr og villrein, og fallvilt av utvalgte arter

Ny versjon av Hjorteviltregisteret er nå lansert. Det er foreløpig en begrenset del av registeret som er operativ, men det oppdateres fortløpende med nye funksjoner.

Innsyn og historiske data

Den gamle innsynsløsningen av Hjorteviltregisteret finner du på adressen gammel.hjorteviltregisteret.no. Innsynet er åpent for alle. Du får en advarsel når du går inn på siden, men den er trygg å besøke.

Registrere sette og skutte dyr

Vi har slått sammen settogskutt.no og Hjorteviltregisteret. Det vil si at jeger nå skal registrere alle sine jaktdata på Hjorteviltregisteret. Jeger

Viktige datoer

Paragraf	Forvaltning av elg, hjort og rådyr	Frist	Hvem
§ 6	Fremme forsalg om nytt minsteareal	15. januar	Parter med interesse
§ 6	Fastsettelse av forskrift om minsteareal	15. mars	Kommunen
Veileder § 33	Rapportering av fallvilt til SSB via Hjorteviltregisteret	31. mars	Kommunen
§ 11	Trekke eiendom ut av godkjent eller omsøkt vald	1. april	Jaktrettshaver
§ 16	Trekke tilbake valdgodkjenning*	1. april	Kommunen
§ 14	Trekke et vald ut av godkjent bestandsplanområde	1. april	Valdansvarlig
§ 16	Trekke tilbake godkjenning av bestandsplan	1. april	Kommunen
§ 10	Søke om godkjenning av vald	1. mai	Valdansvarlig
§ 11	Melde endringer i valdet til kommunen	1. mai	Valdansvarlig
§ 13	Søke om godkjenning av bestandsplanområde	1. mai	Bestandsplansområdets representant
§ 14	Melde endringer i bestandsplanområde til kommunen	1. mai	Bestandsplansområdets representant
§ 15	Søke om godkjenning eller endring av bestandsplan	1. mai	Bestandsplansområdets representant
§ 11	Behandle søknad om vald	15. juni	Kommunen
§ 14	Behandle søknad om bestandsplanområde	15. juni	Kommunen
§ 16	Behandle søknad om bestandsplan for elg eller hjort	15. juni	Kommunen
§ 18 og § 20	Utsending av fellingsstillatelse på elg, hjort og rådyr	15. juni	Kommunen
§ 32	Rapportere fellingsresultat til kommunen	14 dager etter endt jakt	Valdansvarlig
Veileder § 32	Rapportere sett elg og sett hjort til kommunen	14 dager etter endt jakt	Jaktleder/ valdansvarlig
§ 32	Rapportere fellingsresultat til SSB via Hjorteviltregisteret	30 dager etter endt jakt	Kommunen
Veileder § 32	Registrere sett elg og sett hjort i Hjorteviltregisteret	30 dager etter endt jakt	Kommunen

* Kommunen kan trekke tilbake valdgodkjenning og kreve ny søknad også etter 1. april dersom det foreligger tvil som berører rettsforhold i valdet.

Naturdata er en privat bedrift med kontor i Røyrvik. Firmaet har ansatte med bakgrunn innen grønn sektor.

Våre viktigste produkter og tjenester

- Drift, utvikling og support knyttet til det nasjonale Hjorteviltregisteret
- Foredrag om Hjorteviltregisteret og relaterte tema
- Kurs i bruk av Hjorteviltregisteret
- Bearbeiding og tilrettelegging av data for ulike aktører
- Innlegging og kvalitetssikring av sett elg-/sett hjort-data i Hjorteviltregisteret
- Hjorteviltplaner på kommunalt, regionalt eller fylkesplan
- Brosjyrer med Elgrappport og Hjorterappport
- Arrangerer årlig Naturdatas viltkonferanse på Værnes

www.naturdata.no

firmapost@naturdata.no

Stadionveien 6 – 7898 Limingen

Telefon 74 33 53 00

Facebook: naturdataas

Linker

Hjorteviltregisteret

www.hjorteviltregisteret.no

Naturdata as

www.naturdata.no

Hjorteviltportalen

www.hjortevilt.no

Statistisk sentralbyrå

www.ssb.no

Miljødirektoratet

www.miljodirektoratet.no

Norsk institutt for naturforskning

www.nina.no

Lovdata

www.lovdata.no